

Algemeen

De Zwitserse Witte Herdershond, kortweg Zwitserse Witte Herder, deelt zijn afkomst met de Duitse herder. Er werden soms witte Duitse Herders geboren. In 1959 werd in Duitsland bepaald dat de kleur wit ongewenst was. In Amerika en Canada werd er mee verder gefokt, en dat is later ook in Zwitserland en van daaruit in andere Europese landen voortgezet. Men besloot het ras een andere naam te geven. Eerst werd dit de Amerikaans-Canadese Herder, bij de erkenning door de FCI in 2003 koos men voor de naam Zwitserse Witte Herder.

Van oorsprong is de Zwitserse Witte Herder dus ook een werkhond die werd ingezet voor allerlei taken zoals het hoeden van schapen en bewaken van het erf. Tegenwoordig wordt hij voor allerlei activiteiten ingezet, zoals blindengeleidehond, reddingshond of hulphond, maar is het vooral ook een gezinshond. Het ras hoort bij rasgroep 1: 'Herdershonden en Veedrijvers'. De Zwitserse Witte Herder wordt gemiddeld ongeveer 11 jaar oud.

Uiterlijk

De Zwitserse Witte Herder heeft een krachtig, gespierd lichaam dat iets langer dan hoog is. Zijn rug is recht en loopt bij het kruis geleidelijk af naar de staart. De benen zijn recht en sterk. De borst is vrij diep en niet te breed, de buiklijn loopt iets op. De staart is vol behaard, komt tot op het enkelgewricht (het spronggewricht) en wordt in rust laag gedragen. De Zwitserse Witte Herder heeft een krachtige, wigvormige kop met staande oren, een zwarte neus en donkere ogen. Ook de huid, voetzolen en liefst ook de nagels zijn donker. De vacht is wit en goed aangesloten en bestaat uit een dikke ondervacht en, afhankelijk van de variëteit, korte of langere stevige rechte dekharen (dit wordt respectievelijk stokharig en langstokharig genoemd).

Reuen hebben een schofthoogte tussen 58 en 66 centimeter en wegen 30 tot 40 kilo. Bij teven ligt de schofthoogte tussen 53 en 61 centimeter en het gewicht tussen 25 en 35 kilo.

De volledige rasstandaard van de Zwitserse Witte Herdershond kunt u vinden bij de rasvereniging. Op de website van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland staan alle bij hen aangesloten rasverenigingen genoemd.

Karakter

De Zwitserse Witte Herder is een vriendelijke, actieve en intelligente hond. Hij hecht zich aan zijn gezin en is aanhankelijk. In vergelijking met de Duitse Herder is hij wat zachter van karakter, hij is gevoelig voor stemmingen en spanningen en meestal voorzichtig of wat terughoudend naar onbekende personen en zaken. Naar bekenden is hij enthousiast. Bij het selecteren van een pup is het belangrijk te letten op een goede socialisatie, omdat het gevoelige karakter anders in angstig gedrag kan omslaan. Dit kan echter deels erfelijk zijn, dus is het ook van belang te selecteren op stabiele ouderdieren.

Er lijkt wat verschil in karakter te zijn tussen de kortharige en langharige Zwitserse Witte Herder, waarbij de kortharige serieuzer en terughoudender is en meer een werkhond, en de langharige wat ondeugender en luidruchtiger. Er bestaan bij dit ras bovendien werklijnen, met dieren die een extra werklustig, alert karakter hebben.

Zwitserse Witte Herders zijn meestal meer gericht op mensen dan op andere honden. In het algemeen gaan ze wel goed met andere honden om.

Met kinderen gaat de Zwitserse Witte Herder meestal goed om. Uiteraard moet hij daarvoor wel goed gesocialiseerd zijn met kinderen. Laat honden en kinderen nooit alleen!

Deze hond kan goed leren om een tijdje alleen thuis te blijven, maar dit moet wel langzaam worden opgebouwd vanwege zijn gehechtheid aan de baas. Zorg er bovendien voor dat hij voldoende activiteit heeft gehad om zijn energie kwijt te kunnen.

De Zwitserse Witte Herder is redelijk waaks maar geen overdreven blaffer.

Verzorging

De vacht van de Zwitserse Witte Herder heeft regelmatig wat onderhoud nodig. Borstel de vacht wekelijks goed door en kam bij langharige exemplaren de langere haren bij oren, borst en poten uit zodat er geen klitten ontstaan. Als de Zwitserse Witte Herder in de rui is, verliest hij enorm veel haar. Dan kunt u de vacht dagelijks doorkammen met een herderharkje. Een andere manier is om de hond te wassen met veel water en hondenshampoo, waarbij de losse haren uit de vacht gemasseerd kunnen worden. Op die manier is er minder risico dat vastzittende haren losgetrokken worden, waardoor de ruicyclus verstoord wordt en de hond blijft verharen.

Als de Zwitserse Witte Herder vies is geworden, is het vaak niet nodig om hem te wassen. Het vuil kunt u makkelijk uit de vacht borstelen als het eenmaal droog is.

Controleer, zoals bij elke hond, regelmatig het gebit en zorg dat de nagels niet te lang worden.

Beweging en activiteiten

Aangezien hij van oorsprong een werkhond is, moet de Zwitserse Witte Herder genoeg te doen krijgen omdat verveling kan leiden tot probleemgedrag. Daarbij gaat het niet alleen om veel beweging, maar ook om denkwerk. Nieuwe oefeningen leren, maar ook puzzelen en zoekspelletjes zorgen ervoor dat hij zijn intelligentie kan gebruiken.

Lopen naast de fiets, zwemmen en apporteren doen de meeste Zwitserse Witte Herders graag. Ze zijn bovendien geschikt voor allerlei verschillende activiteiten, van gehoorzaamheidstraining tot flyball, speurwerk, schapendrijven, thriathlon, behendigheid of doggydance. Begin niet op te jonge leeftijd met activiteiten die veel vragen van het lichaam, want dat kan tot gewrichtsklachten leiden. Wacht daarmee liever tot hij volgroeid is. Overleg eventueel met uw dierenarts of u met uw hond aan een bepaalde activiteit kunt beginnen.

Socialisatie en opvoeding

Een goede socialisatie is erg belangrijk voor een goede ontwikkeling van elke pup. Vanwege zijn gevoelige aanleg is dit bij de Zwitserse Witte Herder extra belangrijk om een stabiele hond te krijgen. Wen uw pup aan allerlei mensen, honden, andere dieren en allerlei nieuwe zaken. Wen hem ook aan verschillende geluiden. Zorg dat de kennismaking met nieuwe dingen positief verloopt, dus bouw alles langzaam op. Begeleid de hond goed en laat zelf door uw gedrag zien dat onbekende dingen niet zo interessant zijn. Zo leert hij dat er niks is om zich druk over te maken. Geef uw pup daarnaast voldoende rust om alle nieuwe ervaringen te verwerken. Ga zeker door met socialiseren en het opdoen van allerlei ervaringen tot de hond een jaar oud is.

Leer de pup stapsgewijs om alleen te zijn, vanwege zijn gehechtheid aan zijn baas moet dat langzaam worden opgebouwd.

De opvoeding van de Zwitserse Witte Herder moet op een positieve, vriendelijke maar consequente manier worden aangepakt. Hij leert vrij snel en vindt het meestal leuk om samen met zijn eigenaar bezig te zijn. Toch kan hij ook wel eigenwijs zijn, dus geef duidelijk maar rustig uw grenzen aan en stuur zijn gedrag in de juiste richting.

Ga met uw pup naar een puppycursus. Daar leert hij andere honden kennen en op u te letten, terwijl u leert hoe u de hond iets bij kunt brengen. Ook een vervolgcursus is nuttig om uw hond uitdaging te blijven geven, het helpt zijn socialisatie en leert u om zijn gedrag in de puberteit op een goede manier te begeleiden.

Ziekten en erfelijke aandoeningen

Bij elk ras kunnen erfelijke aandoeningen voorkomen. Volgens recent onderzoek van Universiteit Utrecht zijn voor de Nederlandse populatie Zwitserse Witte Herders de belangrijkste erfelijke aandoeningen:

- Heupdysplasie
- MDR1 gen mutatie

Bij heupdysplasie zijn de kop en de kom van het heupgewricht niet goed gevormd, waardoor ze niet goed op elkaar aansluiten. Dit veroorzaakt schade in het gewricht. De aandoening heeft een erfelijke basis en wordt beïnvloed door omgevingsfactoren, zoals een hoge groeisnelheid en overbelasting door verkeerd of te veel bewegen of overgewicht. Jonge dieren met heupdysplasie vertonen een afwijkende gang, plotselinge pijnlijke in de achterpoten en heup en verminderde activiteit vanwege de pijn. Vaak zijn de achterpoten en heupen minder sterk bespierd. Oudere dieren vertonen verschijnselen die passen bij artrose (gewrichtsslijtage), zoals startkreupelheid, moeilijk opstaan en pijnlijke na zware inspanning.

Het is belangrijk om een jonge hond die nog niet uitgegroeid is niet te wild te laten spelen, te veel achter ballen aan te laten rennen of andere belastende activiteiten te laten doen. Geef uw hond een goede kwaliteit voeding zodat botten en spieren goed worden opgebouwd.

MDR1 gen mutatie is een afwijking in het MDR1 gen, dat codeert voor een eiwit dat onbekende stoffen de hersenen uit transporteert. Als dit eiwit ontbreekt, kunnen bepaalde geneesmiddelen zich ophopen in de hersenen. Dit geeft onder andere zenuwverschijnselen, kwijlen, braken en kan tot coma leiden. Ook is er meer risico op bijwerkingen van deze geneesmiddelen. Ivermectine, een ontwormingsmiddel, is een bekend voorbeeld van een geneesmiddel dat gevaarlijk is bij dieren met een MDR1 mutatie. Maar ook andere ontwormingsmiddelen en geneesmiddelen, zoals onder andere bepaalde verdovingsmiddelen die bij operaties gebruikt worden en bepaalde pijnstillers, kunnen een risico vormen. Er is een genetische test beschikbaar waarmee bepaald kan worden of een hond de mutatie heeft en dus overgevoelig is. Dit is belangrijk om te weten in verband met medische behandelingen.

Bij deze aandoening zijn lijders, honden die 2 exemplaren van het afwijkende gen hebben, ernstig overgevoelig voor bepaalde geneesmiddelen. Ook dragers die 1 afwijkend en 1 gezond exemplaar van het gen hebben, kunnen voor sommige geneesmiddelen overgevoeligheid vertonen. Heeft u een Zwitserse Witte Herder waarvan de ouders niet getest zijn op deze aandoening of waarvan een of beide ouders drager van het afwijkende gen zijn, dan is het dus erg verstandig deze test bij uw hond te laten doen.

Behalve deze twee aandoeningen zijn er nog andere erfelijke aandoeningen die bij dit ras van belang kunnen zijn, namelijk:

- Degeneratieve myelopathie (DM)
- Degeneratieve lumbosacrale stenose (DLSS)

Degeneratieve myelopathie is een aandoening die voorkomt bij oudere honden. Zenuwen in het achterste gedeelte van het ruggenmerg gaan langzaam minder goed werken waardoor de hond eerst zwakker wordt in de achterpoten, maar uiteindelijk helemaal verlamd raakt aan de achterpoten. Daarnaast kan de hond zijn urine en ontlasting niet meer ophouden doordat ook de zenuwen naar de blaas en het laatste deel van de darmen niet meer werken. Uiteindelijk wordt ook de werking van organen aangetast en zal de hond overlijden. Er is geen genezing mogelijk.

Bij degeneratieve lumbosacrale stenose ontstaat er een vernauwing van het wervelkanaal in de overgang van lendenwervels naar bekken, onder andere door afbraak van tussenwervelschijven. Hierdoor komen zenuwen bekneld te liggen in het bekkengebied (lumbosacrale gebied). Symptomen zijn onder andere moeite met opstaan en springen, last van kreupelheid aan één van de achterpoten, neurologische verschijnselen en soms urine- en ontlasting incontinentie.

De rasvereniging verplicht het testen op heupdysplasie en ook op elleboogdysplasie bij de ouderdieren. Ook is verplicht te testen op de MDR1 gen mutatie en op DM. Deze laatste zijn beide DNA tests.

In het fokreglement van de rasvereniging kunt u de precieze fokregels nagaan en zien wanneer ouderdieren worden uitgesloten van de fok om erfelijke aandoeningen te voorkomen.

Meer uitleg over het onderzoek door Universiteit Utrecht naar erfelijke aandoeningen bij rashonden in Nederland vindt u op www.rashondengids.nl.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van een Zwitserse Witte Herder is het aan te bevelen eerst ervaring op te doen met het houden van honden. Door zijn gevoelige karakter heeft hij als pup goede begeleiding nodig. Zorg dat u zich van tevoren goed informeert, bijvoorbeeld via de rasvereniging.

Aanschaf en kosten

Lees voor u een hond aanschaft het Praktisch document 'De aanschaf van een hond'.

Let goed op als u een Zwitserse Witte Herder pup wilt aanschaffen.

Pups die via de rasvereniging worden aangeboden, zijn gefokt volgens het fokreglement van de vereniging. Dit stelt het testen van de ouderdieren op een aantal erfelijke aandoeningen verplicht. Ook worden welzijnsregels gesteld aan de fokdieren, zoals een minimale en maximale leeftijd waarop de teef gedekt mag worden en een maximaal aantal nesten per teef.

Koopt u elders een pup, dan zult u zelf moeten nagaan of er DNA-tests zijn gedaan en de uitslagen moeten bekijken. Daarmee maakt u de kans dat u een pup koopt met een erfelijke aandoening zo klein mogelijk. Van ouderdieren met stamboom kunt u de uitslagen van heupdysplasie- en elleboogdysplasie onderzoek ook nagaan op de website van de Raad van Beheer.

Van pups met een FCI-stamboom heeft u zekerheid over de afkomst van de pup, want sinds juni 2014 moet voor alle rassen voor het afgeven van stamboompapieren een DNA-test op afkomst worden gedaan.

Via de website van de rasvereniging kunt u informatie over pups inwinnen.

Koop geen 'goedkope' pups via internet of handelaars die allerlei rassen verkopen of veel nesten tegelijk hebben. Deze zijn vaak niet goed gesocialiseerd, de ouderdieren zijn lang niet altijd getest op erfelijke aandoeningen en u loopt daardoor het risico dat u op termijn alsnog veel geld kwijt bent aan medische kosten of gedragstherapie.

Gebruik de puppy-checklist van het LICG om u te helpen beoordelen of bij u een betrouwbaar adres koopt.

Wilt u een volwassen Zwitserse Witte Herder aanschaffen dan kunt u op de website van de rasvereniging kijken of daar herplaatsers worden aangeboden. U kunt ook terecht bij een asiel.

Maak bij de aanschaf van een pup of oudere hond duidelijke afspraken. Het gebruik van een koopcontract is aan te raden.

Het chippen en registreren van honden is verplicht. Pups moeten geregistreerd zijn op naam van de fokker. Honden uit het buitenland moeten geregistreerd zijn op naam van de importeur. Honden die herplaatst worden moeten geregistreerd zijn op naam van de vorige eigenaar. Vraag altijd om een registratiebewijs. Elke hond die na 1 november 2021 geboren of geïmporteerd is of van eigenaar wisselt moet bovendien een EU-dierenpaspoort hebben.

Krijgt u een hond aangeboden die niet gechipt is, niet geregistreerd is op naam van de verkoper of geen EU-dierenpaspoort heeft, dan houdt de verkoper zich niet aan de wet. Koop de hond niet, want dan bent u zelf ook in overtreding! U bent verplicht de registratie binnen twee weken na aanschaf op uw naam te zetten via één van de aangewezen portalen. Houd de registratie steeds up-to-date. Meer informatie vindt u op www.chipjedier.nl. Lees daar ook hoe u de registratie moet regelen als u zelf een pup wilt importeren.

Een Zwitserse Witte Herder met FCI-stamboom kost gemiddeld tussen 1200 en 1500 euro. Daarnaast bent u geld kwijt aan benodigdheden zoals een mand, een riem, een etensbak en speeltjes. Kosten voor voeding zijn mede afhankelijk van welk type voer u kiest, maar reken op ruim 40 euro per maand.

De tarieven van de hondenbelasting variëren per gemeente. Denk ook aan de kosten van de puppycursus en vervolgcursussen of hondensport.

Houd rekening met terugkerende dierenartskosten zoals entingen, ontworming en behandeling tegen vlooiën. Denk daarnaast aan eventuele castratiekosten. Deze zijn mede afhankelijk van het gewicht van uw hond en zijn voor teven hoger dan voor reuen. Informeer vooraf naar dergelijke kosten bij uw dierenarts. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt. Voor (onverwachte) dierenartskosten kunt u een ziektekostenverzekering afsluiten.

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren biedt onafhankelijke en betrouwbare informatie over het houden van huisdieren.

Versie: oktober 2021

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl